

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	CYMUNEDAU
DYDDIAD Y CYFARFOD	1 Hydref 2014
TEITL	Archwiliad Manwl yr Asiantaeth Safonau Bwyd ar drefniadau Cyngor Gwynedd ar gyfer gorfodi Deddf Diogelwch Bwyd 1990: 6 a 7 Mawrth 2014 – Adroddiad Diweddarau.
AWDUR	Aled Davies, Pennaeth yr Adran Rheoleiddio
AELOD CABINET	Y Cynghorydd John Wyn Williams
PWRPAS	Rhoi diweddariad i'r Pwyllgor ar y cynnydd a wnaed gan y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd wrth ymdrin â chanfyddiadau Archwiliad Manwl yr Asiantaeth Safonau Bwyd

Cefndir

1. Cynhaliodd yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) Archwiliad Manwl ar drefniadau Cyngor Gwynedd ar gyfer gorfodi Deddf Diogelwch Bwyd 1990 ar 6 a 7 Mawrth 2014.
2. Roedd yr Archwiliad yn manylu ar y pynciau canlynol:
 - a. Gweithrediad Argymhellion yr Ymchwiliad Cyhoeddus i'r achosion o *E.coli* O157 yn ne Cymru ym mis Medi 2005, a
 - b. Sut y Rheolir Ymyraethau mewn Busnesau Bwyd Newydd.
3. Mae'r Cyngor wedi derbyn adroddiad sy'n nodi canfyddiadau'r Archwiliad. Nid yw'r adroddiad yn un braf i'w ddarllen i Gyngor Gwynedd gan y darganfuwyd nifer o achosion difrifol o ddiffyg cydymffurfiaeth.
4. Paratowyd Cynllun Gweithredu i fynd i'r afael â'r methiannau a ganfuwyd yn Adroddiad yr Archwiliad ac fe'i cyflwynwyd i'r ASB ar 9 Mai 2014. Mae'r Cynllun Gweithredu'n cynnwys 13 maes ble mae gwelliannau wedi'u cynllunio er mwyn ymdrin â'r argymhellion.
5. Mae nifer o linyddau cyffredin yn rhedeg drwy'r gwelliannau a gynllunnir:
 - Adolygiad sylfaenol o fformat a chynnwys Nodiadau Gweithdrefn a Ffurflenni
 - Adolygu gweithdrefnau monitro mewnol
 - Adolygu addasrwydd yr hyfforddiant a darparu hyfforddiant gloywi
 - Sicrhau bod yr holl gofnodion hyfforddi a manylion y cymwysterau yn cael eu cadw
 - Adolygu'r adnoddau sydd eu hangen i ddarparu'r Gwasanaeth Diogelwch Bwyd

6. Cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 4 Gorffennaf 2014. Penderfynodd y Pwyllgor fel a ganlyn:

PENDERFYNWYD MYNEGI SIOM GWIRIONEDDOL Y PWYLLGOR GYDA'R ADRODDIAD A GOFYN AM ADRODDIAD YN ÔL I GYFARFOD NESAF Y PWYLLGOR AR Y CYNLLUN GWEITHREDU A'R CYNNYDD ARNO GAN WAHODD SWYDDOG O'R ASIANTAETH SAFONAU BWYD I GYNGHORI'R PWYLLGOR AR EFFEITHIOLDEB Y CYNLLUN GWEITHREDU.

Y cynnydd a wnaed wrth ymdrin â'r diffygion a nodwyd gan yr ASB

7. Sefydlwyd Grŵp Tasg a Gorffen oedd yn cynnwys pedwar swyddog maes o'r Tîm Hylendid Bwyd, dan arweiniad Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd na fu ganddo unrhyw gysylltiad â Hylendid Bwyd yn y gorffennol, i ymdrin â'r diffygion a nodwyd yn y Cynllun Gweithredu. Rhoddwyd y tasgau a ganlyn i'r Grŵp hwn:
 - a) Cynnal adolygiad sylfaenol o fformat a chynnwys yr holl Nodiadau Gweithdrefn Bwyd.
 - b) Cynnal adolygiad sylfaenol o fformat a chynnwys Ffurflenni Archwiliadau Bwyd a ddefnyddir gan swyddogion sy'n cynnal archwiliadau Hylendid Bwyd.
 - c) Cynnal adolygiad sylfaenol o'r holl weithdrefnau monitro mewnol a phenderfynu ar lefelau monitro digonol.
 - d) Darparu canllawiau a hyfforddiant manwl i'r holl staff Hylendid Bwyd ynghylch unrhyw Nodiadau Gweithdrefn Bwyd a ffurflenni Archwiliadau Bwyd newydd.
 - e) Darparu hyfforddiant gloywi ynghylch cofnodi achosion o dorri deddfwriaeth a'r darpariaethau yn Atodlen 5 y Cod Ymarfer (Asesiadau Risg).
 - f) Adolygu digonolrwydd yr hyfforddiant a roddwyd i'r holl staff sy'n cyflwyno mesurau rheoli hylendid bwyd swyddogol.

Gweler manylion y Tasgau yn Atodiad 1.

8. Yn gynnar yn y broses, sefydlodd y Grŵp Tasg a Gorffen gyswilt ag Asiantaeth Safonau Bwyd (Cymru) ac mae'r Grŵp wedi ymgynghori â staff yr Asiantaeth o ran datblygiad gweithdrefnau a dogfennau. Ar 15 Awst, gwahoddwyd yr Archwiliwr i ymweld â Gwynedd ac i gyfarfod y Grŵp Tasg a Gorffen i adolygu'r cynnydd. Daeth Arweinydd Tîm Cyflwyno a Chefnogi Awdurdod Lleol ASB (Cymru) gyda'r Archwiliwr a mynegodd y ddau eu bod yn fodlon â'r cynnydd a wnaed.
9. Mae gwaith wedi parhau drwy gydol mis Awst a mis Medi a dylai Tasgau (a), (b) ac (c) uchod gael eu cwblhau erbyn 26 Medi, heblaw am Eiddo Cymeradwy, sydd â gweithdrefnau arbennig yn eu lle. Mae Ffurflenni Archwiliadau Bwyd Addasedig, sy'n ymdrin â'r diffygion a nodwyd yn Archwiliad yr ASB, wedi cael eu treialu, ac maent wedi cael eu hailddrafftio yn wyneb yr adborth gan swyddogion maes. Mae Gweithdrefnau Monitro Addasedig wedi'u symleiddio, ond maent wedi'u targedu at gyflawni'r deilliannau gofynnol.

10. Mae'r gweithdrefnau a'r ffurflenni addasedig wedi'u rhannu â staff y Tîm Hylendid Bwyd a bydd Tasg (d) Hyfforddiant Ffurfiol, yn cael ei chyflwyno yn ystod mis Hydref.
11. Cyflawnwyd Tasg (e), Darparu hyfforddiant gloywi ynghylch cofnodi achosion o dorri deddfwriaeth a hyfforddiant cysondeb sy'n ymwneud â'r darpariaethau yn Atodlen 5 y Cod Ymarfer (Asesiadau Risg), drwy ddarparu hyfforddiant i'r Tîm Hylendid Bwyd ym mis Gorffennaf.
12. Ni ellir cywiro'r diffygion a nodwyd gan Archwiliad yr ASB mewn perthynas â chofnodion hyfforddi dau gyn-aelod o staff, ond derbyniwyd cadarnhad bod hyfforddiant, a'r cofnod o'r hyfforddiant, ar gyfer pob aelod o staff gorfodi Hylendid Bwyd a gyflogir gan y Cyngor ar hyn o bryd, yn cydymffurfio â gofynion Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd.

Casgliad

13. Mae'r Grŵp Tasg a Gorffen wedi ymdrin â'r diffygion a nodwyd yn Archwiliad yr ASB mewn amserlen gyfyng iawn a hynny ar adeg pan fo llawer o bwysau arnynt i gwblhau eu dyletswyddau arferol. Lleddfwyd peth o'r pwysau hwn drwy benodi Swyddog Iechyd yr Amgylchedd profiadol dros dro ac mae'r swyddog wedi medru archwilio eiddo a oedd wedi'i ddyrannu'n flaenorol i swyddogion sy'n gweithredu ar y Grŵp hwn. Er hynny, dylid llongyfarch aelodau'r Grŵp am gwblhau'r Tasgau a roddwyd iddynt.
14. Wrth i waith y Grŵp Tasg a Gorffen ddirwyn i ben, bydd y cyfrifoldeb am adolygu gweithdrefnau a monitro perfformiad parhaus yn dychwelyd i'r Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd (Hylendid Bwyd).
15. Mae'r strwythur rheoli yn y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd wrthi'n cael ei adolygu ar hyn o bryd, ond bydd y cyfrifoldebau hyn yn parhau i fod yn flaenoriaeth uchel i bwy bynnag fydd yn cyflawni'r dyletswyddau hyn yn y pen draw.

Atodiad: Tasgau a roddwyd i'r Grŵp Tasg a Gorffen

1. Nodiadau Gweithdrefn Bwyd Cynnal adolygiad sylfaenol o fformat a chynnwys yr holl Nodiadau Gweithdrefn Bwyd, yn cynnwys:
 - adnabod busnesau newydd a'u dyrannu am archwiliad i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd,
 - system briodol i dynnu sylw at faterion sy'n peri pryder,
 - sicrhau bod yr holl gofnodion hyfforddi a chymwysterau yn cael eu cadw a'u bod yn hygyrch i'r holl staff, yn cynnwys staff sydd wedi ymadael â'r awdurdod,
2. Ffurflenni Archwiliadau Bwyd Cynnal adolygiad sylfaenol o fformat a chynnwys Ffurflenni Archwiliadau Bwyd a ddefnyddir gan swyddogion sy'n cynnal archwiliadau Hylendid Bwyd. Y ffurflen newydd i gynnwys system briodol i dynnu sylw at faterion sy'n peri pryder. Yr angen i dynnu sylw at faterion ar gopiâu caled ffeiliau'r eiddo ac/neu ar y gronfa ddata i gael ei ystyried hefyd.
3. Gweithdrefnau Monitro Mewnol Cynnal adolygiad sylfaenol o'r holl weithdrefnau monitro mewnol a'r rhestrau gwirio cysylltiedig, yn cynnwys y rhai ar gyfer monitro:
 - ymyraethau mewn Busnesau Newydd,
 - achosion o dorri'r rheolau yn arwyddocaol (*significant breaches*),
 - mynd â materion ymhellach / cymryd camau gorfodi ble bo hynny'n briodol,
 - nodi a chofnodi Pwyntiau Rheoli Allweddol (CCPs)
 - dilysu Sgoriau Risg,
a phenderfynu ar lefelau monitro digonol fel bo modd canfod a chywiro unrhyw anghysonderau a chamgymeriadau a bod adborth gweithredol yn cael ei roi i swyddogion.
4. Hyfforddiant Darparu canllawiau a hyfforddiant manwl i'r holl staff Hylendid Bwyd ynghylch unrhyw Nodiadau Gweithdrefn Bwyd ac ar ddefnyddio a chwblhau ffurflenni Archwiliadau Bwyd newydd.
5. Hyfforddiant Gloywi Darparu hyfforddiant gloywi i swyddogion ynghylch cofnodi achosion o dorri deddfwriaeth fel 'Torri'r rheolau yn arwyddocaol'

(*significant breaches*) a'r darpariaethau yn Atodlen 5 y Cod Ymarfer (Aseidiadau Risg).

6. Adolygu digonolrwydd hyfforddiant Adolygu digonolrwydd yr hyfforddiant a roddwyd i'r holl staff sy'n cyflwyno mesurau rheoli hylendid bwyd digonol.